

stvarno-pravna tužba, a kao tužba in personam nije mogla biti protiv njega upravljena, jer nije bilo ni izričnog ni konkludentnog ugovora između stranaka. Radi toga nije bilo temelja za nadležnost suda za ovu tužbu.

/LLIR 1963, str.63-73/

E.P.

Bilješka.- Odnos privilegija na brodu /maritime liens/, zakonskih založnih prava na brodu /statutory liens/ i prava retencije /possessory lien/ međusobno i u odnosu na registered mortgage /hipoteku na brod engleskog prava/ nije precizno određeno, jer se ne osniva ni na jednom jedinstvenom kodificirajućem propisu, nego se osniva isključivo na sudskim odlukama, koje sa svoje strane nisu nikada dale kompletnih rješenja ovog pitanja. Sučevo mišljenje da je u pravilu uvjet za nastanak privilegija da je nastala i osobna obveza brodovlasnikova nije za niz privilegija ni u engleskom pravu neprijeporna, a svakako nije prihvaćena po Konvenciji o pomorskim privilegijima i hipotekama od 1926. Međutim sigurno je da pravo retencije u engleskom pravu ne sadrži pravo na prodaju stvari i da ne djeluje prema trećima nego samo u toliko što sudska praksa daje tražbini, radi koje je došlo do retencije, prednost pred kasnijim privilegijima i pred hipotekom, očito iz razloga što se smatra da je tražbina nastala radi povećanja vrijednosti stvari. Ipak je vidljivo da je sporno samo pravno značenje toga instituta i da se pojavilo pitanje da ili ono ne predstavlja stvarno pravo /"charge"/. Tužitelj, koji je odbijen, nije se izjasnio da li će se žaliti. Ukoliko to ne učini, bit će vjerojatno da se ubuduće neće smatrati da je pravo retencije stvarno pravo, a ako se bude žalio, doći će do autoritativnog precedenta za to pitanje.

E.P.

PRVOSTEPENI SUD ENGLJSKE
/Trgovački odjel/

Presuda od 14,15,16.I 1963.

Barclays Bank, Ltd. c/a Commissioners
of Customs and Excise

Pravna snaga teretnice - Teretnica zadržava pravnu snagu sve dok brodar ne preda robu primaocu - Predajom tereta u skladište u ime i račun broдача nije izvršena predaja robe primaocu

U ovome sporu Barclays Bank, Ltd. kao tužitelj i držalac dviju teretnica, koje mu je založio primalac robe Bruitrix Electrical Company, traži izručenje tereta od 200 strojeva za pranje rublja od tuženoga Carinske uprave, koja je preko sudskog

izvršitelja zaplijenila teret radi namirenja svoje tražbine prema primaocima robe.

Teret od 200 strojeva za pranje rublja poslan je sa dva broda iz Rotterdama u Cardiff na kupca i primaoca firmu Britrix. Brodar je izdao i dvije teretnice po naredbi /15.II i 22.III 1961/. Primaoci robe bili su tužiteljevi dužnici i založili su za svoje dugovanje banci tužitelju 2.VI 1961 obje teretnice. Teret je nakon prispjeća u luku Cardiff bio uskladišten u javnom skladištu. U lipnju 1961. bio je brodar obaviješten od banke da su joj teretnice založene. 28.rujna 1961. podnijela je banka teretnice brodaru, koji joj je izdao nalog na izručenje /delivery order/ upravljen na skladištara, a 29.rujna 1961. tužitelj je podnio nalog na izručenje skladištaru. Istoga dana, a prije predaje naloga na izručenje od tužitelja, sudski izvršitelj, na temelju ovršne odluke izdane na prijedlog tuženog /Carinske uprave/, pristupio je pljenidbi.

Tužitelj je podnio zahtjev da se prizna njegovo pravo, da uzme u posjed spomenute strojeve, i da se odluči da sudski izvršitelj ima napustiti posjed tih strojeva.

Tuženi su se oprli tom tužbenom zahtjevu, poričući da je njihov dužnik založio spomenute teretnice 2.VI 1961, i da su tužitelji stekli bilo kakvo pravo na posjed spomenutih mašina. Nadalje su tvrdili da je brodar teret predao primaocu-dužniku banke, i da je taj prešao u posjed toga dužnika.

Odlučno sporno pitanje bilo je da li je tužitelj imao pravo na teret 29.IX 1961. u 3 sata popodne. Pri tome je tužitelj smatrao da teretnica ostaje vrijednosni papir i iza iskrcaja tereta sve do izručenja tereta primaocu.

Tuženi su tvrdili da teretnica prestaje biti vrijednosni papir česom iskrcaja tereta, jer je od toga časa primalao prema ugovoru o prijevozu imao stečeno pravo na posjed tereta i prema tome je skladište držalo robu za njega, a ne za brodera, i predaja teretnice nije ni stvarno ni konstruktivno mogla prenijeti teret.

Sud je stao na stajalište da dotle dok ugovor o prijevozu nije ispunjen, teretnica ostaje vrijednosni papir, čijim se naredjem i predajom može prenijeti pravo vlasništva na teretu, i da u konkretnom slučaju ugovor o prijevozu nije bio ispunjen 2.VI 1961, tako da je skladištar držao teret brodera. Brodar nije bio dužan izručiti teret dok mu se ne izruče teretnice, pa kako one nisu bile podnesene do označenog odredjenog datuma, moglo se njihovom predajom banci osnoveti valjano založno pravo na teret. Sudac je naglasio da ugovor o prijevozu nije prestao ispunjenjem dotle dok nije napustio stvarnu vlast nad teretom u korist osobe ovlaštene na posjed tereta. Prema tome sud je presudio u korist tužitelja.

/LLLR 1963, str.81-91/